

Sygn. akt VII Ka 944/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Łatanik (spr.)

Sędziowie: SSO Danuta Józefowska

SSO Jerzy Pukas

Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Stefańczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Zawierciu Romana Kaweckiego

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2016r.

sprawy J. Z. s. M. i B., ur. (...) w B.

oskarżonego z art. 178 a § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Zawierciu

z dnia 15 lipca 2016 r., sygn. akt II K 1150/15

orzeka:

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zawierciu.

Sygn. akt VII Ka 944/16

UZASADNIENIE

J. Z. został oskarżony o to, że w dniu 27 lipca 2015 roku w P. na ul. (...) kierował samochodem osobowym m-ki K. o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości 0,66 promila

to jest o czyn z art. 178 a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 1150/15 Sąd Rejonowy w Zawierciu orzekł:

1. oskarżonego J. Z. uznał za winnego tego, że w dniu 27 lipca 2015 roku około godziny 6.45 w P. na ulicy (...) kierował samochodem osobowym marki K. o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości, czym wyczerpał ustawowe znamiona występku z art. 178 a § 1 k.k. za który z mocy art. 178 a § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych,

2. z mocy art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres lat 3,

3. z mocy art. 43 a § 2 k.k. w zw. z art. 39 pkt. 7 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej,

4. z mocy art. 63 § 4 k.k. na poczet wyżej orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania w tej sprawie jego prawa jazdy numer (...) od dnia 27.07.2015 roku,

5. z mocy art. 3 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych z dnia 23.06.1973 roku (Dz. U. Nr 49, poz. 223 z 1983r. z późn. zm.) i art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kosztą sądowe obejmujące opłatę w kwocie 100 złotych oraz wydatki poniesione przez Skarb Państwa w kwocie 90 złotych.

Apelację w sprawie złożył obrońca oskarżonego zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku:

- art. 410 k.p.k. i art. 7 k.p.k. przez dowolne, a nie swobodne przyjęcie, że oskarżony był pouczony o uprawnieniu do żądania badań krwi w sposób rzeczywisty, a nie pozorny, że oskarżony „zaczął” się powoływać na użycie płynu L. rzekomo dopiero po ustanowieniu obrońcy, a nie w toku czynności policyjnych i w osobistym zażaleniu na postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy,

- art. 167 k.p.k. i art. 168 k.p.k., art. 170 § 1 i 2 k.p.k. i art. 193 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych oskarżonego i obrońcy w postępowaniu przygotowawczym i sądowym o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego,

- art. 7 k.p.k. przez dokonanie dowolnych ustaleń, że oskarżony nie badał się przed rozpoczęciem jazdy samochodem A. D. z wynikiem 0,00 mg/dm³ i nie płukał jamy ustnej płynem L.,

- art. 4 k.p.k. przez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego,

- art. 175 k.p.k., przez potraktowanie wyjaśnień oskarżonego jak twierdzeń, a nie dowodu,

- art. 413 § 1 pkt 5 i § 2 pkt 1 k.p.k. przez brak w wyroku przypisania czynu,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku przez ich dowolność w zakresie pominięcia stopnia winy oskarżonego co do źródła pochodzenia alkoholu i wyniku 0,00 mg/dm³ w wydychanym powietrzu przed rozpoczęciem jazdy samochodem,

3. rażąco niewspółmierność, surowość orzeczonej kary, środka karnego, świadczenia pieniężnego w stosunku do stopnia winy oskarżonego i zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a w istocie braku realnego zagrożenia.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w innym składzie. Ponadto wniósł o wydanie postanowienia o zwrocie prawa jazdy oraz o dopuszczenie dowodu z oględzin płynu L. i A. D. – na okoliczność wyglądu i parametrów urządzenia do badania stanu trzeźwości i składu płynu L..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie apelacja zasługiwała w całości na uwzględnienie i spowodowała uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy oskarżonego J. Z. Sądowi Rejonowemu w Zawierciu celem ponownego rozpoznania. Za takim rozstrzygnięciem przemawia, bowiem charakter popełnionych przez Sąd pierwszej instancji uchybień.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że rację ma skarżący podnosząc, iż Sąd Rejonowy nie ocenił wyjaśnień oskarżonego J. Z. i nie zweryfikował przyjętej przez niego linii obrony w sposób zgodny z zasadami określonymi w przepisach postępowania karnego dotyczącymi oceny dowodów. Oskarżony J. Z. składając wyjaśnienia, tak w

postępowaniu przygotowawczym jak i postępowaniu sądowym, nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu. Podał, iż w dacie zdarzenia (do czasu badania jego stanu trzeźwości przez funkcjonariuszy policji) nie spożywał żadnego alkoholu. Alkohol spożywał jedynie dnia poprzedniego wieczorem pomiędzy godziną 21:00 a 23:00 w ilości dwóch puszek piwa alkoholowego marki W. (...), tj. łącznie 1 litr. Następnie nic nie jadł i poszedł spać. Rano wstał około 6.30 i zaczął przygotowywać się do pracy. Udał się do łazienki na poranną toaletę i przy okazji przebadał się na posiadanym przez siebie urządzeniu służącym do pomiaru zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu – A. D.(...). Wynik na urządzeniu wynosił 0,00 promila i świadczył, że może on podjąć się prowadzenia pojazdu. Następnie wypłukał jamę ustną płynem do jej dezynfekcji na bazie alkoholu firmy (...), wsiadł do samochodu i przystąpił do jazdy w kierunku miejsca swojego zatrudnienia. Po 5 minutach kierowania pojazdem został zatrzymany przez funkcjonariuszy policji do rutynowej kontroli drogowej. Oskarżony wyjaśnił również, iż przed wyjazdem do pracy czuł się bardzo dobrze, nie czuł się aby był pod wpływem alkoholu. Przypuszczał, że alkohol, który pojawił się w jego wydychanym powietrzu kiedy to badaniu na jego zawartość poddali go funkcjonariusze policji może pochodzić z płynu do płukania jamy ustnej firmy (...). Sąd Rejonowy powyższe relacje oskarżonego całkowicie zdyskredytował, powołując się wyłącznie na zasady logiki oraz na fakt, iż twierdzenia oskarżonego o „samobadaniu” stanu trzeźwości na urządzeniu mającym pozostawać w jego dyspozycji nie znajdują potwierdzenia w żadnym wiarygodnym materiale dowodowym niniejszej sprawy, a także, że płyn do płukania jamy ustnej o którym wspomina w swoich wyjaśnieniach oskarżony nie został zabezpieczony dla celów dowodowych niniejszego postępowania karnego. Taka argumentacja Sądu Rejonowego nie może zasługiwać na aprobatę. Kryteria wg których Sąd pierwszej instancji dokonał oceny dowodu o bardzo istotnym statusie (wyjaśnienia oskarżonego) – jedynie w oparciu o reguły logicznego rozumowania, przy braku jakichkolwiek innych dowodów o charakterze obiektywnym – jawią się jako niewystarczające i uproszczone. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego dowód z wyjaśnień oskarżonego jest poddawany takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód zgromadzony w danej sprawie. Winien być on zatem oceniony przez Sąd zgodnie z zasadami procesowymi, zaliczanymi do zasad postępowania dowodowego: swobodnej oceny dowodów, prawdy materialnej, bezpośredniości oraz koncentracji materiału dowodowego. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 roku wydane w sprawie o sygn. akt III KK 363/07, Prok.i Pr.-wkł. 2008/6/14). Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie dysponując pochodzącą od oskarżonego informacją dotyczącą czasu i ilości spożytego alkoholu winien zatem podjąć próbę zweryfikowania ich wiarygodności przykładowo w drodze dowodu z opinii biegłego. Biegły ów, w oparciu o uzyskane dane, ustaliłby zaś czy ilość i rodzaj spożytego alkoholu, deklarowane przez J. Z. mogłyby w chwili badań urządzeniem elektronicznym prowadzić do stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie 0,66 %, 0,65 % w chwili kierowania przez niego pojazdem mechanicznym w ruchu lądowym. Opinia biegłego stanowiłaby niewątpliwie kategorię obiektywny element zezwalający na dokonanie wnikliwej oceny treści wynikających z prezentowanej przez oskarżonego linii obrony.

Następnie należy również zwrócić uwagę na okoliczność, iż Sąd Rejonowy oddalił wniosek dowodowy obrońcy oskarżonego J. Z. z dnia 30 marca 2016 roku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu toksykologii i alkoholologii na okoliczność ustalenia stanu nietrzeźwości oskarżonego przy uwzględnieniu prezentowanej przez niego wersji, a w szczególności czy i jaki wpływ na wynik testów policyjnych miało płukanie przez oskarżonego jamy ustnej płynem do jej pielęgnacji firmy (...) **w sposób całkowicie niedopuszczalny**. Nie można bowiem oddalać wniosków dowodowych powołując się na okoliczność, iż dowód mający podlegać ocenie (w niniejszej sprawie płyn na bazie alkoholu stosowany do higieny jamy ustnej firmy (...)) nie został zabezpieczony na potrzeby postępowania karnego. Przypomnienia w tym miejscu wymaga, iż w przepisach art. 170 § 1 pkt 1,2,3,4 i 5 k.p.k. ustawodawca określił pięć niezależnych od siebie, samodzielnych przesłanek warunkujących oddalenie wniosku dowodowego. Przy czym, aby oddalenie wniosku dowodowego było możliwe, wystarczającym jest zaistnienie jednej z nich. Przesłanki te mogą występować także łącznie (1. przeprowadzenie dowodu jest niedopuszczalne, 2. okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy, 3. dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności, 4. dowodu nie da się przeprowadzić, 5. wniosek dowodowy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania). Tymczasem z akt niniejszej sprawy nie wynika aby w jej realiach zaistniała którakolwiek z wyżej wymienionych przesłanek.

Ponadto co ważniejsze trafnie zauważył również autor wywiedzionego środka odwoławczego, iż Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku (tj. w jego sentencji) nie wskazał w jakim to stanie nietrzeźwości (oczywiście przekraczający 0,5 % alkoholu we krwi lub 0,25 mg/dcm³ wydychanego powietrza) był oskarżony J. Z. w chwili kierowania pojazdem. Okoliczność ta ma zaś w realiach przedmiotowej sprawy niebagatelne znaczenie, albowiem ma ona bezpośredni wpływ na wymiar kary jak i stanowi czynnik mający wpływ na ocenę prognozy wobec oskarżonego jako osoby mającej wypełniać zasady współżycia społecznego i przestrzegać porządku prawnego. ***Na wymiar kary nie ma bowiem wpływu sam stan nietrzeźwości, którego wystąpienie jest znamieniem przestępstwa z art. 178 § 1 k.k., ale jego nasilenie, występujące w konkretnej sprawie.***

Kolejnym uchybieniem jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy jest również fakt, iż procedura przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji badań na zawartość alkoholu w wydychanym przez oskarżonego powietrzu była nieprawidłowa. Po pierwsze badanie stanu trzeźwości oskarżonego zostało przeprowadzone jedynie dwukrotnie, a aby uzyskać pewność wyniku badanie takie powinno być powtórzone co najmniej trzykrotnie. Po drugie każde następne badanie powinno być wykonywane po upływie 15 minut od wcześniejszego (§ 3 pkt 2 zarządzeniem nr. 496 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 roku). W niniejszej sprawie, oskarżony jak wyżej wskazano został poddany badaniu stanu trzeźwości jedynie dwukrotnie i po między pierwszą, a drugą próbą minęły jedynie 2 minuty.

Na zakończenie już niejako na marginesie Sąd Okręgowy pragnie nadto zauważyć, iż Sąd Rejonowy w sposób niedopuszczalny na k. 6 uzasadnienia zaskarżonego wyroku stwierdził cyt. „brak wiarygodnych podstaw przyjęcia „dodatkowego” alkoholizowania się oskarżonego płynem do płukania jamy ustanej na około 5 minut przed jego zatrzymaniem przez policję” to, że ktoś używa płynu do płukania jamy ustanej nie stanowi przecież alkoholizowania się, a jest normalną czynnością higieniczną.

Podsumowując, powyższe uchybienia obligowały Sąd Okręgowy do uchylenia zaskarżonego wyrok i przekazania sprawy oskarżonego J. Z. do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy, powinien ponownie w sposób właściwy tj. staranny i wnikliwy, z poszanowaniem zasad określonych w przepisach postępowania karnego dotyczących oceny dowodów przeprowadzić postępowanie dowodowe. W szczególności powinien dokonać szczegółowej oceny wyjaśnień oskarżonego J. Z. i zweryfikować przyjętą przez niego linię obrony. Sąd Rejonowy powinien również po raz kolejny rozważyć czy aby na pewno nie ma w niniejszej sprawie potrzeby przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu toksykologii i alkoholologii na okoliczność jaki ewentualny wpływ miałby płyn do płukania jamy ustnej firmy (...) na wynik badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym, a jeśli jednak nadal podtrzyma swoje stanowisko w tym zakresie zobowiązany będzie je w sposób prawidłowy – jasny i zrozumiały uzasadnić. Następnie po tak przeprowadzonym postępowaniu dowodowym z uwzględnieniem powyższych zaleceń, Sąd pierwszej instancji zobowiązany będzie orzec o winie oskarżonego (mając oczywiście na uwadze, że wniesiony w niniejszej sprawie środek odwoławczy został złożony wyłącznie na korzyść oskarżonego J. Z.) bądź rozstrzygnąć o braku podstaw do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej. Rozstrzygnięcie instancji odwoławczej w żadnym zaś razie nie powinno zostać odczytane jako sugestia podjęcia takiej, czy innej decyzji procesowej. Sąd Rejonowy w sposób całkowicie suwerenny i swobodny podejmie próbę wyjaśnienia wszelkich ewentualnych nasuwających się w niniejszej sprawie wątpliwości.

Kończąc powyższe rozważania Sąd Okręgowy, pragnie jeszcze zwrócić uwagę, iż ograniczył on rozpoznanie wniesionego przez obrońcę oskarżonego środka odwoławczego tylko do omówionych uprzednio uchybień, gdyż rozpoznanie zarzutów podniesionych w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, zaś rozpoznanie pozostałych zarzutów zgodnie z treścią przepisu art. 436 k.p.k. byłoby przedwczesne.

Podstawę prawną orzeczenia Sądu Okręgowego stanowi przepis art. 437 § 2 k.p.k.